

Posudek oponenta na diplomovou práci Michaely Vojtkové „Cizinci v České republice v kontextu prognózování, odhadu migračních toků a konceptu replacement migration“

Předložená diplomová práce Michaely Vojtkové nazvaná *Cizinci v České republice v kontextu prognózování, odhadu migračních toků a konceptu replacement migration* má celkově 131 stran textu včetně tabulkových a grafických příloh. Kromě úvodu a závěru je práce rozčleněna do sedmi základních kapitol. Její součástí je také seznam použité literatury a vlastnímu textu předřazené seznamy tabulek a obrázků a již uvedené přílohy.

Práce M. Vojtkové se vyznačuje velmi širokým tematickým záběrem. Diplomantka se v ní věnuje několika relativně autonomním tématům, z nichž každé by vydalo na téma samostatné diplomové práce. Zabývá se po řadě definicí pojmu cizinec, detailně diskutuje platnou legislativu a její recentní vývoj spolu s odrazem tohoto vývoje v oficiálních statistikách, snaží se podat základní demografickou, demosociální a demoeconomickou charakteristiku cizinců a jejich specifických skupin, okrajově se dotýká také ilegální migrace. A to vše v úvodní kapitole své studie s implicitním cílem vytvořit solidní předpolí pro sofistikovanější uchopení problematiky pomocí existujících teorií a především různých metod založených na deterministických i stochastických modelech. O stejné motivaci se můžeme dohadovat i u autorkou zvoleného zaměření druhé kapitoly. Ta je ve znamení pokusu o „kritického zhodnocení zdrojů dat a výzkumů o migračních v ČR“. Ze široka, obdobně jako celá práce, je založena také úvodní metodická kapitola věnovaná demografickým projekcím a prognózám, na kterou navazuje přehled sociálních, ekonomických a geografických teorií migrace. Pátá kapitola se bez výraznější návaznosti na předcházející zabývá metodami a modely obecně využitelnými při odhadu objemů a dalších charakteristik migračního pohybu. První zřetelná návaznost je teprve mezi pátou a šestou kapitolou, v níž jsou na data za Českou republiku pokusně aplikovány vybrané modely. Jejich výsledky spíše než predikabilitu trendu ve vývoji celkového počtu cizinců ilustrují rozdíly mezi jednotlivými použitými modely. V použitých modelech totiž není uvažován faktor, jehož význam z hlediska vývoje počtu cizinců u nás progresivně roste, a tím je jejich naturalizace. Zařazení posledního tématu, kterým je koncept náhradové migrace, sice odráží jeden z aktuálních směrů studia problematiky zahraniční migrace v kontextu očekávaných populačních změn u nás i v některých dalších evropských zemích, ale tematickou sevřenost předložené diplomové práce nezvyšuje.

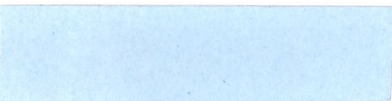
Podle mého názoru je předložená diplomová práce z některých parciálních hledisek, stejně jako v případě většiny dílčích témat zpracována kvalitně a demonstruje velmi slušný a poměrně široký odborný přehled autorky. Zejména se jedná o kapitoly 5 a 6 věnované modelům³⁴ metodám a jejich aplikacím. Práce jako celek však z výše naznačených důvodů nepůsobí příliš uspořádaným dojmem. Hlavním problémem je snaha uchopit každý dílčí problém v celé jeho šíři bez ohledu na prostor, který standardní diplomová práce autorovi poskytuje. Pokud bych měl posuzovaný text věcně klasifikovat, patrně bych jej zařadil do kategorie úvodních studií ke komplexně koncipovanému projektu na dané téma.

Kromě uvedených koncepčních nedostatků jsem v práci narazil také na řadu méně podstatných chyb. Obvykle se jednalo o překlepy, případně nedostatky v úpravě textu. Přes nespornou stylistickou vyspělost autorky jsme několikrát narazil také na formulační nepřesnosti, nejčastěji přílišnou zkratkovitost ve vyjádření některých myšlenek nebo popisu skutečností. Jedna z nich se vyskytuje již v samotném názvu práce, z kterého není zřejmé o prognózování čeho v práci půjde.

V první větě abstraktu mi uniká rozdíl mezi studiem a analýzou a formulace „...státní statistika a dostupné zdroje dat...“ tamtéž budí dojem, že státní statistika mezi dostupné zdroje dat nepatří. Není mi také jasné, co jsou to „...jednotlivé aspekty těchto zdrojů...“ ve větě následující. Nedostatky se také projevují v překladech některých cizojazyčných termínů – pomineme-li patrně nedopatřením kompletně nepřeložený text v tabulce 6, pak mám na mysli především používání anglického termínu „replacement migration“ v českém textu místo jeho poměrně výstižného překladu do češtiny „náhradová migrace“. Také na straně 15, ve větě na 12. řádku zdola neměla autorka na mysli patrně skutečnou bezdomovkyni (ženu-bezdomovce), ale spíše asi ženu bez státní příslušnosti. Překlepů a menších formulačních neobratností podobných pro ilustraci zde uvedeným přitom směrem k závěru práce přibývá. Navíc, společně s odstraněním formálních nedostatků by bylo vhodné, aby diplomantka ještě jednou prošla text a zkontrolovala, zda-li na každý jednotlivý titul uvedený v seznamu použité literatury skutečně v textu existuje odkaz, případně zda-li ve všech pasážích, které si to zaslouží, je správně citován zdroj.

Přes veškeré zde zmíněné nedostatky se domnívám, že diplomantka prokázala své velmi dobré předpoklady k odborné práci v oboru demografie a naplnila tak základní požadavek kladený na diplomovou práci. Proto doporučuji předloženou diplomovou práci Michaely Vojtkové *Cizinci v České republice v kontextu prognózování, odhadu migračních toků a konceptu replacement migration* k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako velmi dobrou.

V Praze dne 5.června 2007

RNDr. Tomáš Kučera, CSc.
oponent